

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/1, Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Prostor 1 mm x 55 mm po K 150. Uradni razglaš, poslano ter notice isti prostor K 2.— Pri večjem naročilu popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto K 240, za pol leta K 120, za četrt leto K 60, za mesec K 20. Za Nemčijo celo leto K 312, za ostalo tujino in Ameriko K 360.

Reklamacije za tist so poštne proste.

Upravništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/1, Učiteljska tiskarna.

Kriza v zemljoradniškem klubu.

Belgrad, 19. jan. Danes je imel glavni odbor zemljoradniške stranke zborovanje. Na zborovanju se je razpravljalo o stališču, ki ga naj zemljoradniški zavzamejo napram vladi. Značilno je, da na to zborovanje niso imeli pristopa strankini poslanci. Glavno besedo na shodu je imel urednik Komadinski, ki sploh ni poslanec. Zbor je sklenil, da naj zemljoradniški klub ne vstopi v vlado.

Belgrad, 19. jan. V krogih zemljoradniških poslancev je vzbudil sklep glavnega odbora zemljoradniške stranke, da naj njih klub ne vstopi v vlado, veliko nevoljo, dejstvo, da poslanci niso bili pripuščenj k zborovanju, pa naravnost ogorčenje. Večina poslancev v zemljoradniškem klubu, zlasti onih iz Bosne in Slovenije, stoji na stališču, da je v eminentnem interesu stranke same, ako si hoče zagotoviti bodočnost, da stopi v vlado. V klubu je nastala kriza. Kako se bo ta kriza rešila, še ni jasno. Vse kaže na to, da se pretežna klubova večina izreče za sodelovanje v vladi. Ako bi se manjšina, ki je docela neznatna, ne hotela pokoriti odločitvi večine, bo morala izvajati konsekvence. V tem slučaju bi prišlo do razkola v klubu. Pričakuje se pa, da se bodo nastala neselasia dala še izravnavati, ker uvidevajo vsi resnejši politiki zemljoradniške stranke, da bi prišla država v najmučnejši položaj, ako bi zemljoradniki odrekli svoje sodelovanje v vladi.

Kriza, ki je nastala v klubu zemljoradnikov ali samostojnih kmetov, je za naše pojme precej nenavadna. Mi smo bili doslej vajeni poznati pri vsaki stranki parlamentarno delegacijo (poslance) in pa strankino vodstvo. Kdor je bil v vodstvu stranke, ni moral že zato tudi biti poslanec, pač pa so bili navadno poslanci ob enem tudi člani vodstva svoje stranke. Poslancem

se je pri nas doslej prepuščala popolna svoboda njihovega parlamentarnega gibanja, in vsaka stranka je dala svojim izvoljencem popolno, naj si pač določajo svojo parlamentarno taktiko sami kakor vedo in znajo, ker jim je popolnoma zaupala.

Tudi stari avstrijski zakon je določal, da je poslanec po izvolitvi odgovoren le svoji vesti in nikomur drugemu ter da ima popolnoma proste roke.

Zemljoradniki in naši samostojni kmetje so se pa oprijeli drugega načela. Oni stoji na stališču, da poslanec tudi po svoji izvolitvi ni svoboden, ampak je samo mandat svoj stranke. To se pravi z drugimi besedami: Poslanec (ali njih več) je zavezan držati se ne le strankinega programa, ampak je tudi dolžan glede taktike, kako naj se uresničenje tega programa doseže, vedno vprašati strankino vodstvo, kateremu se mora brezpogojno pokoriti.

Brezpogojno poslušnost svojih poslancev napram strankinemu vodstvu so pa dosegli samostojni kmetje s tem, da je moral vsak njihov poslanec podpisati popolnoma pravilno narejeno odpoved na mandat, katero ima vodstvo stranke v svojih rokah, tako da vodstvu ni treba drugega ukreniti proti neposlušnemu poslancu, kakor da pošlje njegovo odpoved na mandat predsedništvu skupščine. To je hudo orožje! Poslanec po tej teoriji ni več samostojen gospod in samoblastnež in gospodar stranke, ampak stranka gospoduje nad njim in ga vodi. Toliko v polasnilo prve depeše zgoraj.

Zato bo jako zanimivo zasledovati, kako se bo kriza v klubu zemljoradnikov končala: Ali bode zmaga parlamentarna delegacija, t. j. dr. Vošnjak, ali bo zmagovalo strankino vodstvo. Od tega vprašanja mnogo odvisi vstop zemljoradnikov v vlado.

Na obzorju Protić in Korošec!

LDU Zagreb, 20. jan. Z ozirom na politični položaj poroča „Jutarnji list“: Zemljoradniki se še niso odločili, ali bodo šli v vlado. Muslimanski klub se nadeja, da se bo kmalu izpremenila situacija in da bo med bodočnosti Protić. Muslimanski klub dela skupno z Narodnim in Jugoslovenskim klubom ter upa, da bodo kmalu prišli Radičevci, s katerimi bodo kooperirali. Pričakuje se, da se bo Radić, ko pride v Belgrad, posrečilo najti bazo za sporazum z zemljoradniki in tako zrušiti sedanjo vlado. Za sedaj je še večina radikalcev s Pašićem, ko pa bodo posebno mlajši radikalci videli, kako so vsi krenili na stran, ni izključeno, da bodo tedaj vsi šli s Protićem in ko bo dozorela ta politika, bo Pašić dal ostavko. Naslednik bo g. Protić. Jutri bo imel zemljoradniški klub sejo, pri kateri bo sodeloval tudi delegat Radičeve stranke dr. Basariček, ki bo pojasnjeval stališče stranke glede prisege. V svojem govoru bo poudarjal, da bi bilo treba, da neha vlada meščanskih strank in da kmetijski narod prevzame vlado v svoje roke. Poslanci zemljoradniške stranke so svetovali dr. Basaričku, da bi bilo

dobro, ako Radičevi poslanci pridejo v Belgrad in da bi se potem lažje sporazumeli, ako ne v vseh vprašanjih, pa vsaj v gospodarskih. Radikalni klub ima sejo še nadalje, v kateri govori Protić in Pašić. Dosedanja dvodnevna debata v klubu je pokazala, da je Pašić še vedno gospodarske situacije. Vendar pa se ne more trditi, da bo sedanje razpoloženje v klubu ostalo neizpremenjeno.

Politični preobrat se opaža že nekaj dni. Kombinacija, o kateri govorijo zgoraj poročila, ni nemogoča, ampak je celo verjetna. Vse odvisi od tega, ali se bo sporazumel Protić z Radićem ali ne. Če se doseže sporazum, potem bi Pašić odstopil in Protić bi sestavil novo vlado iz radikalcev, ki bodo z velikim veseljem pustili obsovažene demokrate na cedilu, iz Radičevcev, iz muslimanskega kluba, Narodnega kluba, Jugosl. kluba in eventuelno iz zemljoradnikov.

Vest gornje brzojavke, „da je Pašić še vedno gospodarske situacije“, silno spominja na ono znano: „Lemberg ist noch in unserm Besitz!“

Poslednji upi....

V Parlamentarnih krogih se govori, da bo Pašić koncem tega tedna še enkrat poizkusil pogajanja z zemljoradniki in muslimani radi vstopa v vlado. Iz diskusij v odseku za izpremembo poslovnika se vidi, da se bodo glede vprašanja

edinstvene države strnili radikalci, demokrati, zemljoradniki, socialisti in eventuelno muslimani. Tako bi bila predlagana ustava sprejeta z 264 glasovi, dočim bi bilo 180 (računa se pri tem tudi 58 komunistov) onih, ki zahtevajo avtonomno in federativno ureditev.

To je vse res, da so si radikalci itd. glede edinstvene države na jasnem. Vprašanje pa je, če so med seboj edini glede notranje ureditve te edinstvene države! Nemčija je bila prav zelo edinstvena država, to je pokazala in dokazala svetovna vojna, pa vendar so imeli Bavarci svojega posebnega kralja in celo svoji posebni diplomatski zastop! Ravno tako Sasi itd. Zato zgoraj omenjena večina za edinstveno državo ni identična z večino za centralistično državo; to je treba razločevati.

RADIĆ PRIDE V BELGRAD.

Belgrad, 20. jan. „Pravda“ poroča, da bo po njenih informacijah Radić s svojimi poslanci v ponedeljek prišel v Belgrad. Isti list poroča, da bo Jugoslovenski klub prisegel.

BOJ ZA POSLOVNIK.

Belgrad, 20. jan. Danes dopoldne je imel odbor za izpremembo

poslovnika svojo drugo sejo, ki so se je udeležili vsi člani odbora ter minister za pravosodje in konstituant Marko Tričković.

LDU Beograd, 20. jan. Na snočnji seji radikalnega kluba so govorili o izpremembi poslovnika. Po dolgi debati so sklenili, da se pustijo g. Pašiću proste roke glede vprašanja prisege, glasovanja ustave, dve tretjinske in enostavne večine in o pravici vlaganja interpelacij, da reši to, kakor bo smatral za najugodnejše.

USTAVE SE NE BO KMALU.

V parlamentarnih krogih se govori, da bo delo ustavodajnega odseka trajalo mesec dni. Potemtakem bi se mogla pričeti razprava o ustavi v konstituenti začetkom meseca marca. Razprava sama bo morda trajala nekoliko mesecev, tako da se bo ustava sprejela šele na jesen.

Debele klerikalne laži za — politične tepce.

Klerikalno časopisje zlasti „Slovenec“ in naslednik večerne posode prinašata iz konstituyente različna poročila o naših zastopnikih in jih tiskata debelo zato, da jih lahko imenujemo debele laži. Tako so trdili enkrat, da zahtevajo socialni demokrati kralja v prisegi, drugkrat, da če ne bo prisege taka kakor socialisti žele, da se ne bodo udeleževali seji. Iz takih poročil dobi čitatelj povsem napačne pojme o resničnih dogodkih. Glede prisege so izjavili socialni demokrati, da se ta naj nanaša na keristi naroda in kvečjemu še na edinstvenost države, ker smatrajo konstituento za suvereno korporacijo.

Glede udeleževanja seji je pa klerikalna žurnalistika izrabila tale dogodek: Predsednik je sklical sejo klubovih načelnikov, ni pa povabil načelnikov strank, ki se niso prisegle. Zaraditega je predlagal s. E. Kristan, da se povabi tudi one načelnike strank na sejo klubovih načelnikov, ki še niso prislegle, zlasti komuniste. Ker so klubski načelniki pritrdili temu predlogu, so odgovorili sejo toliko časa, da so poklicali nenavzoče načelnike klubov. Ob tej priliki je izjavil, da če se to ne zgodi, tudi soc. dem. klub ne bo zastopan na sejah. Kako budalost so pa poročali klerikalci, to nam je že znano. Klerikalce pač boli, da ima naš klub s svojim energičnim na-

stopom vpliv, zato pa širijo v svet najrazličnejše laži, pa če so še tako neumne.

Tudi dr. Korun je v imenu socialističnega kluba podal na seji konstituante naslednjo izjavo, ki jasno označuje stališče socialnih demokratov:

„Socialistični klub je podal dne 13. I. 1921. gospodu Predsedniku Ustavotvorne Skupščine pismeno izjavo, da se ne udeleži seje Ustavotvorne Skupščine dne 14. I. t. m., na kateri se je pričel prestolni govor. Gospod Predsednik Skupščine te pismene izjave v zbornici ni dal prečitati, češ, da ni naslovljena na Ustavotvorne Skupščino, ampak na njega osebno.“

Vlagamo proti temu postopanju gospoda predsednika ustavotvorne skupščine protest, ker smatramo, da bi se pri pravilnem postopanju naša izjava morala na seji prečitati.

Izjavljamo, da se zato nismo udeležili seje Ustavotvorne Skupščine, na kateri se je pričel prestolni govor, ker smo videli v otvortvi seje Ustavotvorne Skupščine s prestolnim govorom nadaljevanje dela v skupščini po poslovniku, ki ga ne priznamo in pa ker krši otvortev zasedanja ustavotvorne skupščine s prestolnim govorom suverenost konstituante.“

Dr. Žerjav — prosjači.

V belgrajski „Demokratiji“ je priobčil dr. Žerjav članek, v katerem obravnava krizo v slovenski industriji.

Med drugim dokazuje, kakšna škoda bi nastala, če pustimo to industrijo poginiti. S padcem industrije bi izgubili kader kvalificiranih delavcev, kar bi pri kasnejši vpostavitvi industrije napravljalo ogromne stroške in težkoče. Predvsem naj povemo, da nam ton, v katerem je članek pisan, absolutno ne ugaja. Kaj se pravi dokazovati škodo in prepričavati o rentabilnosti industrije za državo? Gospod doktor naj pove svojim sotovarjšem, da je vprašanje slovenske industrije eksistenco vprašanje slovenskega naroda. Po naših gorah ne raste krompir niti žito. Slovenija porabi več živil kakor jih pridelja, zato jih mora uvažati. Ako hoče življa uvažati, mora imeti denar, da jih plača. Tega pa dobi le, ako bo kaj izvažala (prodajala) in ta kaj morejo biti le industrijski izdelki.

Vprašanje slovenske industrije je za nas obenem izselniško vprašanje, skratka vprašanje, ali bomo tola pastirjev ali narod. Nacionalist, kakršen je dr. Žerjav, bi moral tu vse drugače pokazati, da čuti s svojim narodom. Mi bi se njegovi neodločnosti ne čudili, ako bi šlo pri tem problemu le za korist delavstva, a tu, ko je vprašanje celoga naroda v diskusiji, smo pa pričakovali precej več odločnosti. Primerljajmo krizo v slovenski s procvitom bosanske industrije, pa bomo kmalu videli, v kolikem času bi se ob dobri volji vladnih mož kriza pri nas temeljito pregazila. Komaj se je pri nas začutila kriza in brezposelnost, že so prišli bosanski industrijski s ponudbami, da sprejmejo in reši moramo pod precej ugodnimi pogoji precejšnje številce izučenih kovinarjev (ključavničarjev, strugarjev itd.) v delo. Ob istem času ko se pri nas tovarne zapirajo, skušajo v Bosni svoje obrate razširiti. In vendar se naha-

jata Bosna kakor Slovenija obe v eni državi, za obe je veljavna ista carinska politika. Ali uživajo bosanski industriji kako posebno naklonenost pri centralni vladi in zakaj? Delavske plače tu niso vzrok, kvečjemu toliko, da poslabšujejo položaj Bosancev, kajti kolikor smo informirani, so plače bosanskega delavstva za 30 do 40% boljše kot pri nas.

Torej g. dr. Žerjav, povejte svojim tovarišem v Belgradu kratko in jasno, da smo tu gori sicer prav dobri Jugoslovani, da pa na našo žalost, od samega jugoslovanstva živeti ne moremo.

Kongresitalijanskih socialistov v Livornu.

LDU Livorno, 19. jan. Na dopoldanski seji socialističnega kongresa je Bordiga hvalil organizacijo sovjetrov, ki kljub tehničnim pogreškom ne bo izgubila. Izdajatelj „Avantija“ Ferrati je obsodil postopanje ekstremistov ter stališče moskovske vlade, ki nastopa proti socialistom Francije in Anglije popolnoma drugače kot proti socialistom Italije. Zavzemal se je za enotnost strank.

LDU Livorno, 19. jan. Na dopoldanski seji socialističnega kongresa je Turatti obrazložil svoja načela, ki so naperjena proti nasilju in diktaturi. Govorniku so priredili navdušene ovacije. Ko je govorilo še nekaj govornikov, je tajnik vodstva stranke Cennari poročal o delovanju vodstva in izjavil, da bo vodstvo stranke poznalo svoje dolžnosti, ako kongres ne bi v celoti sprejel moskovskih pogojev. Kakor poročajo listi, se bo vršilo glasovanje jutri.

Ponedeljkova seja kongresa italijanskih socialistov v Livornu kaže, da se bo tudi to zborovanje končalo z istim uspehom kakor doslej vsa podobna zborovanja, to je s prelomom skupnih odnošajev med zmernimi in radikalnimi skupinami; kaže pa obenem, da se bosta po končanem kongresu stvorili dve stranki, izmed katerih bo eno vodila reformistična skupina Turattijevega in Trevesova, ki stoji danes popolnoma osamljena in se pogajani niti ne udeležuje, v tem ko bodo „čisti“ komunisti pritegnili nase unioniste in neke druge struje kakor revolucionarne socialiste Lazzarijeve, ki so pa pristopili prejšnjim. Komunisti ne odnehajo od svojega stališča, ki so ga sprejeli na zborovanju v Imoli; unionisti (vodi jih Serrati) pa niso nič kaj naklonjeni reformistom, daj imata ravno Turatti in Treves največ zaslug, da se je stranka povzdignila do sedanje višine in se je njihova skupina najodločneje postavila proti sodelovanju s meščanskimi strankami. Pred strupom idejne „revolucije“ preneha vsaka obzirnost in pamet! Serrati sam bi rad ohranil dosedanje edinstvo; z reformisti bi se kmalu zedinil, ker se ni kapriciral na hlapčevanje moskovskim diktatorjem, ampak prigovarjanje komunističnim doktrinarjem ne rodi nikakega uspeha in tako se mora hočeš nočeš podrediti volji večine, ki je vsa zaslepljena od blekta tretje internacionale.

Komunisti so se tudi v ponedeljek izjavili za brezpogojno sprejetje moskovskih točk. Kdor bi bil proti eni sami določbi tretje internacionale, se mora takoj izključiti. — Prvi govornik Lazzari je ostro napadal Ruse, katerim je očital, da ne poznajo položaja v Italiji, da so popustljivi do Nemcev in Francozov, dočim je ravno Italija pokazala največ revolucionarnega duha. Vseeno pa se zavzema Lazzari

za tretjo internacionalo in upa, da pride dan, ko mu bo odprla svoja vrata, kakor jih je odprla sindikalizem in anarhistom. — Za njim je podal Terraccini zgoraj omenjeno komunistično izjavo. Napadal je seveda na levo in desno in dejal nazadnje, da je edinstvo mogoče samo na podlagi izključitve centristov, ki so izvajanja 21. točk. Njemu je tretja internacionala pomembnejša od razkola. — Oba govornika so zborovalci mnogokrat hrupno prekinili in prišlo je do ostrih sporov med posamezniki. — Po Terraccinijevem govoru je izjavil Baratonu v imenu edinjevalcev, da je njegova struja za izvedbo 21. točke torej za izključitev yseh, ki ne pristanejo na moskovske pogoje. Nato se je seja prekinila.

PROTI PODRAZENJU KRUHA V ČEŠKOSLOVAŠKI.

LDU. Praga, 20. Nemška in češka socialna — demokratska stranka sta imeli skupno posvetovanje o preskrbi z moko in sta sklenili vztrajati pri tem, da naj se davki za moko tudi odslej pobira pri podjetnikih. Socialna — demokratski stranki odklanjata podražitev moke. Raztoča industrijska kriza ne dovoljuje, poslabšati eksistenco revnih ljudi. Kakor poroča »Pravo Lidu«, je klub čeških socialističnih demokratov sklenil, da sploh ne bo obravnaval o predlogu vlade glede podražitve kruha in moke.

Politične vesti.

Pro domo. »Slovenec« in »Večerni List« — pardon »Novi Čas« se neprestano zaletujeta v mojo osebo. Vsako čenčarilo poberejo, kjer le moreta, sam, da moreta priobčiti kako vest o moji malenkosti. Nedavno sta oba lista pripovedovala, da se je »soc. klub pod mojim vplivom izjavil za dosedanje prisoge« — včeraj pa ponatkuje »Novi Čas« iz belgajske Politike izmišljotino, čes da sem prisegel ozkoma polical v svrhu zaprisege »pravoslavne popa, ki ni je najmanj mrzek«. Mislim, da mi ni treba posebno povdarjati, da so te vesti neresnične. Ni res, da bi jaz v klubu kaj vplival na njegovo stališče glede prisoge, ker klub je načelno proti vsaki prisegi — seveda tudi ni res, da bi jaz »prisegel« ali pozval koga, ki bi me zaprisegel — ker sploh »prisegel« nisem, ampak samo podpisal izjavo, ki mi je bila tozadevno predložena. No, to tudi gospodje klerikalci vedo, pa kaj zato — mala laž in namen se jim zdi dosežen. Majhni ljudje! Anton Kristan.

Za javne nameščence. »Slov. Narod« javlja iz Beograda: V Demokratskem klubu se je ustanovil odsek za pragmatiko javnih nameščencev in vpokojencev. Odsek je imel svojo prvo sejo, 18. tm, in je izvolil načelstvo: gg. univ. prof. Jos. Reiser. Seje odseka se je razen poslancev javnih nameščencev udeležil tudi g. dr. Zerjav. — Javni nameščenci so obupani!

Neki ljubljanski list se dan za dnem čes ob Toneta Kristana kakor blateni ščetinec ob plet. Enkrat mu ni prav to, drugič to, sploh nič mu ni prav. Imena lista ne pomenimo, ker mu nečemo delati reklame. Reklamo delamo samo za »Jutro«, ker jo tudi »Jutro« za nas.

Nesramnost »Trboveljske premogokopne družbe«. Pod tem naslovom javlja »Slov. Narod«: »Trboveljska« razpošila svojim odjemalcem dopis te vsebine: »Vsed od strani vlade našemu delavstvu priznanih mezdskih priboljškov se bodo povzela prodajne cene našemu premogu. Njih višino bo določila komisija centralne vlade in stopnjo nove cene v veljavo z dnem 12. januarja 1921. Nove cene premoga Vam bomo sporočili takoj po določitvi. Ako nam tekom petih dni na ta dopis ne damo odgovora, bomo smatrali, da ste s tem sporazumili, v nasprotnem slučaju bomo pa dobave za Vaš cen, naslov prekinili. Pri posamičnih pošiljavah povzete zneske je smatrali do končne določitve novih prodajnih cen samo kot predplačilo, medtem ko se Vam bo čez vazliko na povziranje dostavila posebna faktura.« Vprašamo, ali je vladi znana ta okrožnica? Ali je komisija, ki naj ugotovi družbine dohodke samo dogovorjena igra, komedija, ki ima že predpisano »maršruto«, da mora ugotoviti efektivne izgube »Trboveljske družbe«, povzročeno vsled zvišanja delavskih mezd? — Kakor izgleda, mora komisija ugotoviti efektivne izgube »Trboveljske«. To pa zato, ker se gre za »francoske« interese. O teh bo pa pisalo »Jutro« v eni svojih prihodnjih števil kot najbolj informiran slovenski list.

So že skupi Predsednik ministrskega sveta in minister zunanjih poslov francoske republike je dne 17. tm. brzojavil francoskemu poslaniku v Beogradu Dr. Fontenay nastopno: Prosim, naznanite g. dr. Vesniču, da je odlikovan z velikim križem častne legije francoske republike, ki si šteje v čast, da s tem prizna njegove zasluge. Uverite ga, da ostane francoskemu narodu vedno v dobrem spominu in sporočite mu, da ostane najino prirčno prijateljstvo še dalje neizpremenjeno. Briand. — Dr. Vesnič je poslal predsedniku Briandu nastopno brzojavko: Francoski poslanik mi je naznanil vsebino Vaše ljubeznive brzojavke. Globoko me je presenetila čast, katero mi je izkazala vlada francoske republike, da mi pokaže, da zna uravnavati trud, ki sem ga imel v prošlosti. Tudi v bodoče mislim posvetiti vse svoje moči zblizanju naših dveh narodov in doseči iskreno prijateljstvo v vseh položajih. Posebno sem srečen, da prejemam izraz prijateljstva iz rok osebe, ki ni nikoli izgubila vere v dobro zvezdo moje domovine v težkih časih njenega obstoja. S prirčnim pozdravom, Vesnič. — Mi sicer nismo najbolje informiran slovenski list kakor je »Jutro«, ampak vendar se nam je posrečilo dobiti direktno iz znanega urada »izvirno« obvestilo, da so te depeše nepoporne. Objavljen ni oni del, kjer izrekajo Francozje Vesniču svoje obžalovanje nad neuspelo »krvavo večerjo«, da ni mogel odposlati 5 srbskih divizij Wranglu na pomoč in izražajo nado, da se bo ta plenitni namen posrečil z božjo in Vesničevo pomočjo mogoče — dr. Zerjav!

Občinske volitve v Beogradu. Vprašanje o naknadnih volitvah v begradski občini je končno definitivno rešeno. Minister za notranje stvari je odredil včeraj občinskemu sodišču, naj razpiše volitve najkasneje tekom 20 dni. Radi tega je napovedana za petek seja občinskega odbora, na kateri se bo končno sklepalo o razpisu volitev. Bržkone se bodo volitve vršile 5. februarja. — Iz tega sledi, da je med radikali in demokratih glede na te volitve dosežen sporazum.

Ameriški socialist o Rusiji. Ameriški socialist Schwartz, ki so ga socialisti njegove domovine odposlali v Moskvo, da se udeleži kongresa III. internacionalne, izjavlja v nekem intervjuu, ki ga je dal za »Matina« v Londonu, da je odločeval v trdni veri, da le sovetsko gospodarstvo sposobno osvoboditi delavstvo. Iz Rusije pa se je vrnil kot hud nasprotnik boljševizma. Na Ruskem ni svobode tiska in mišljenja.

Prav lepo reklamo za naš list je napravilo včerajšnje »Jutro«, za kar se mu na tem mestu prirčno zahvaljujemo. Mi smo se poskušali »Jutru« danes vsaj nekoliko oddolžiti, kar vemo, da samo skupno reklamno delo rodi dobre posledice. Če bo naša reklama »Jutra« kaj pomagala, tega sicer ne vemo, ampak krivi nismo mi, ampak oni sami: Zakaj pa cenijo sami sebe samo na 15 K?

Včerajšnje »Jutro« je objavilo pod naslovom »Časopis izobraževanja« ponatis enega odstavka iz »Napreje«-evega članka o Francozih, ki je izšel v tisk. To je prva in edina pametna notica — izvzemši naslov — ki smo jo citirali v »Jutru«, odkar izhajal. Če bi »Jutro« večkrat citiralo naš list, bi utegnili pridobiti mnogo novih naročnikov.

Vsi posestniki barak, vagonov, blevov, paviljonov itd. v Ljubljani, v Spodnji Šiški, bodisi državni, deželni ali zasebni, v katerih stanujejo ljudje ali pa posamezne osebe, ki atera stanovašišča ni mogoče prištevati stanovanjskim hišam, se pozivljajo, da se nemudoma, najkasneje pa tekom 3 dni zglase v mestni posvetovalnici na magistratu in naznanijo, kje se ta stanovašišča nahajajo in koliko stanuje v njih ljudi, ker se ti podatki nujno rabijo za ljudsko štetje. Če bi vsled nepriljubljenosti teh stanovašišč ostali dotični stanovalci nepopolnani, se gospodari policijske kaznujejo v smislu člena 39 pravil in navodil za popisovanje prebivalstva.

Vojvoda Mišič umrl. Vrhovni poveljnik jugoslovanske armade vojvoda Mišič je predvčerajšnjem umrl. Belgradski in zagrebški listi prinašajo obširne življenjske podatke, kjer se s toplimi besedami spominjajo njegovih velikih vril, katere je pokazal zlasti v svetovni vojni.

Važno za mojstre in pomočnike kovinskih obrti. Poverjeništvu za uk in bogočastje prireditelj na deželni obrtni šoli v Ljubljani v času od 1. aprila do 30. junija leta 1921 strokovni tečaj za železninarje, ki bo pristopen moistem in pomočnikom kovinskih obrti. Pouk bo tratal vsak dan po 6 ur in bo obsegal poleg strokovnih predmetov tudi računstvo, kalkuciacijo, spiste in knjigovodstvo. Namaniše številno udeležencev naj bude 25. največ 40. Stroške tečaja to je izdatki za učne honorarje in za najpotrebnejša učila bo prevzela naučna uprava. Za vse druge izdatke, kakor na primer za hrano in stanovanje bodo morali obiskovalci tečaja skrbeti sami. Moistri in pomočniki kovinskih obrti, ki bi se radi tečaja udeležili, naj priprave svojo udeležbo z natlačnim naslovom in bivališčem do 15.

pa tudi ne verske svobode. Javna zbiranja so prepovedana. Kakor tudi skupščine. Sodišča delujejo za zaprtimi vrati in brez braniteljev. Povsod vlada strašna beda in po državi so se razpasle bolezni. Schwartz je izjavil, da bo razvil živahno propagando v svrhu da se vsem onim odročni očki ki še verujejo v dobroto boljševiškega gospodarstva.

Saska za ločitev cerkve od države. Saska vlada je odločno zahtevala od državne vlade izvršitev zakonske predloge, ki jo vsebuje državna ustava o ločitvi cerkve od države. Dežela Saska že ne more dalje čakati na ureditev tega načelnega vprašanja, kajti to bi moglo imeti težke posledice.

Proti Japoncem. Stari boj proti Japoncem v Uniji se zadnji čas vedno bolj in bolj poostre. U. S. K. so prepovedale naseljevanje Japoncev na ameriškem ozemlju. Država Unije sledi državi in vse sklepe zakone proti Japoncem. V zadnjem času je sklenil kalifornijski senat z vsemi 29 oddajnimi glasovi, da se obvesti zvezni svet da Kalifornija ne priznava zakona, ki dovoljuje Japoncem postati kmet, državljan ali si pridobiti kako posest.

Kaj pravilo bivši komunisti sami o sebi? Bivši komunist, sedaj centrista, Živo Topalovič pravi o komunistih: »V nemuni nadi, da se more prej priti do oblasti, nalaga vodstvo komunistov delavskemu razredu boje, ki niso delavski; postavilo je svoje voljne liste v krajih, kjer ni bilo nobene socialistične propagande (Macedonija, Črna gora), kjer ni delavcev in kjer je moglo dobiti le glasove nacionalnih nezadovoljencev, s čemur nezvestost pomaga najhujšim socialnim reakcionarjem.« — Ta odstavek smo posneli iz belgajskega »Socialista« št. 2. S tem smo hoteli našemu delavstvu le pokazati, da ko smo mi isto trdili o komunistih, kar sedaj trdi bivši komunisti sami, da so nas takrat prav isti ljudje — komunisti napadali in blatili med našim delavstvom na najbolj nečedne načine.

Anatol France se je po poročilu L'Humanite izjavil baje za III. Internacionalno.

Dnevna kronika.

marca t. l. »Zvezi obrtnih zadrug v Ljubljani«. Udeležence se bo upoštevalo brez oziroma na to, ali je moister ali pomočnik.

Tihotapstvo avstrijskih neizgovanih bankovcev. Kakor poroča dalmatinski list »Život«, so odkrili poslednje dni velika tihotapstva neizgovanih avstrijskih bankovcev v okupirano ozemlje. Bankovci se tihotapijo v časopisnih ovitkih, sodih za želje in na stotine drugih načinov. Tihotapstvo omogoča slaba kontrola italijanskih okupacijskih oblasti. List opozarja italijanske oblasti, naj v lastnem interesu uvedejo strogo kontrolo.

Proti tihotapcem. V finančnem ministru pripravljajo bistro odredbe proti tihotapcem, proti katerim se nameravajo odrediti kazni do desetih let.

Izrebanje ljubljanskih porotnikov. Deželno sodišče v Ljubljani je 17. tm. izrebal porotnike za prihodnjo spoudadansko poroto.

Nesreča z dinamitom. V Litiji se je pripetila grozna nesreča z dinamitom. Ključničarski vajenec, 14-letni Slavko Zidanek se je v delavnici igral z dinamitom in tolkel po njem. Dinamit je eksplodiral in vajenec grozno razmesaril po glavi in rokah. Smrtonovarno ranjenega so ga prepeljali v ljubljansko bolnico.

Nočni napad. Na kirurški oddelki je bil včeraj popoldne sprejet tovarniški delavec Janez Kralj iz Preloga pri Ihanu. Po noči prejšnji dan so ga v Zaborštu napadli trije neznani fantje ter ga z nožem ranili v levo ramo. Vzrok napadu je neznan. Najbrže so se napadali zmotili v osebi.

Iz kina. Neki Jože je šel v kino. Tam je tleh našel »spriljažni listek« glavnega kolodvora. Takoj je tekel k kolodvorski garderobi in zahteval shranjeni kovčec. Prijeli so ga, ker je lastnica pravčasno javila izgubo listka. Jože se izgovarja, da je hotel izgubo objaviti v časopisih.

Požar na Kodeljevem. Na Kodeljevem med nekdanjo prisilno delavnico in novozidanim vojaškim skladiščem stoji številne, z lepenco krite vojaške barake in barake »Mladinskega doma«. V oni večjih barak je bilo skladišče inženirskega odeljenja, dalje stanovanje Franca Vučnika z družino in sobica za orodnanco ter pisarna. Okolo 7. ure smočli je Vučnikova družina začutila pritisk težkega dima in so šli takoj, pogledat, kaj je temu vzrok. V sobi, kjer so spali orodnanec, je nastal požar, kolikor se je dalo ugotoviti vsled neopredelnosti, ker so bile peči preveč zakurjene. Ob istem času se skoro začelo na Gradu biti plat zvona. Kmalu je bil vzhodni del horizonta ves v rdečem žaru. Raven kot stebel je bruhnil rdeči zabel v zmrsko jasno nebo. O

požaru na Kodeljevem obveščena ljubljansko gasilno društvo se pod poveljstvom podnačelnika Antona Kadunca takoj prihitelo na lice mesta, kakor tudi požarna bramba iz Most pod vodstvom podnačelnika Franceta Bričija. Požarni brambi sta takoj pričeli z rešilno akcijo. ki jo je zelo podpiralo na večer vladajoče brezvetrilje. Posrečilo se je ogenj popolnoma lokalizirati. Zgorela je samo ta baraka. Ob devetih je bil ogenj povsem udušen. Koliko znaša materialna škoda, se sedaj še ni moglo ugotoviti, kajti vojak so iz barake odnesli precej materiala. Vučniku je zgorel del pohištva in uprave. V baraki je bil shranjen tehnični material, predvsem razno telefonsko blago. šipe, telefonske žice in aparati.

Vsak večer damski koncert od pol 9 zvečer dalje v kavarni Leon, Stari trg.

Osejška občina bo uvedla za promet po mestu avtobuse. Dosedaj se je vršil promet še zmirom s konjskim tramvajem. — Ljubljanski tramvaj se zelo malo razlikuje od konjskega.

Kulturni vestnik.

Repertoar ljubljanskega gledališča. Drama. Petek »Cvrček za pečjo« D. Sobota: »Sen kresne noči« A. Nodelja: »Školjka« Izven. Ponedeljek: »Cvrček za pečjo« E. Opera: Petek: Vesele žene windsorske E. Nodelja: »Fra Diavolo« Izven. Ponedeljek: zaprt. — Drama pripravila Jeromeovo veseloligro Miss Hobbs; opera Thais.

Zrnce, 12. številka prinaša sledečo vsebino: R. Rehar: V potu obraza...; Demitrij Ti; H. Družović: Critice k zgodovinski glazbeni umetnosti; dr. Lj. Pivko: Dramatsko pesništvo; J. S.: Utisci sa I. mariborske umetniške izložbe; Repertoar.

Po svetu.

Gladovna stavka političnih preganjancev v Kopru. Trst, 20. jan. Pred dnevi so iz tržaških zaporov eksportirali na šestih vojaških avtomobilih veliko število političnih preganjancev in internirancev, po večini socialistov, ki sede v zaporih že nad sedem mesecev. Prepeljali so jih vse v težke ječe kopske jetnišnice. V protest proti takemu nasilju so sklenili preganjanci gladovno stavko do skrajnosti. Ravnateljstvu jetnišnice so poslali kratak protest, v katerem zahtevajo takojšnjo izpustitev vseh internirancev in takojšnje razprave proti onim preganjancem, ki so v preiskavi. V »Lavoratore« je objavljen oster protest proti režimu ter izjava stavkajočih, da se pripravljene tudi na smrt, samo da dosežejo svojemu svobodo. Stavka je izbruhnila 17. tm, in še traja.

Primorske novice. Grozen umor so odkrili te dni v Škorklji. V globokem vodnjaku so našli trohnečo truplo mlade dekle Katarine Legovich, zvezano na rokah in nogah. Morilec je bil sin gospodarja Giurovicha, ki je mladenko spojno zlorabil, potem jo pa ustrelil in vrzel v vodnjak. — Most pri Solkanu je baje v zelo slabem stanju in da za prevozno ni več varen. Pravilo, da se bo zgodila enkrat tu velika nesreča, če most pravčasno ne popravijo.

Dunajski cerkovniki groze z stavko. Ordinarijat na njih mezdne zahteve ni nič odgovoril.

Gospodarstvo.

Državni monopolistični dohodki v novembra so dosegli 30.828.671 din. 74 par. Največ dohodkov izvira iz monopola na tobak, in sicer 15.711.440 din. 70 parov; monopol soli 1.968.785 din., petroleja 7.908.025

din., vžgalice 1.182.677 din. 60 par, cigaret-nega papirja 567.598 din. 97 par, papirja 1 milijon 501.171 din. In dohodki carine 1 milijon 509.357 din. 52 par. Od začetka leta do konca oktobra 1920 so znašali monopolistični dohodki 104.665.297 din. 71 par.

Likvidacija avstro-ogrskih banke. Za naša delegata pri likvidaciji Avstro-ogrskih banke sta določena dr. Milan Teodorovič, načelnik trgovinskega ministrstva in dr. Ploj, ki je radi tega vprašanja pred kratkim dalj časa bival v Beogradu.

Grško posojilo v Ameriki. Amerika je odobrila tudi novi grški vladi posojilo 32 milijonov dolarjev, katerega je obljubila Venizelosu, pod pogojem, da porabi kredit za nakup ameriških izdelkov in da ničesar ne porabi v vojne namene.

Angleški dolg Zedinjenim državam. Obresti, ki jih dolguje Anglija Zedinjenim državam, znašajo 470 milijonov dolarjev na leto in od 1919 ni bilo izvršeno nobeno plačilo.

Obrambna carina v Ameriki. Washingtonski »bombar« je s 196 glasovi proti 68 sprejela obrambno carino za ameriške poljske pridelke in sicer: za pšeno, pšenico, koruzo, fižol, limono, olje iz podzemskih lešnikov, olje iz bombaževga semena, podzemsketelesnike, krompir, čebulo, riž, olje iz kokovca, olje iz boba, govejo živino, ovce, svežo jajčnatino, hombaž in izdelke iz njega, vodno in izdelke iz nje. — Farmarji upajo, da s tem zaščitijo svoje interese, dočim bo v resnici dražja tekstilnim in mesnim izdelkom le zrasla.

Iz stranke.

Shod, ki se ima vršiti v nedeljo, dne 23. t. m. v Sevnici, se bo vršil drugo nedeljo, to je 30. t. m. ob 8^{1/2} v gostilni Jožeta Zorka v Šmarju pri Sevnici.

Sport.

Planjski vestnik bo izhajal od 1. februarja nadalje zopet redno vsak mesec kot pred vojno. Naročnina za celo leto stane 70 K. Prijavitelj se je na naslov: Osrednji odbor Slov. plan. društva, Ljubljana, Kralja Petra trg št. 2.

Planica. Turistom I. dr. politična javljamo, da se bodo od 21. tm. dalje ustavljali osebni vlaki v ozir. Iz Trilža na železniški postaji Planica pri Ratečah, kar je bilo do sedaj iz carinskih ozirov zabranjeno.

Smučarska tura. Smučarji SKL prirede v nedeljo t. l. dne 23. tm. smučsko turo iz Planice sv. Križ nad Jesenicami čez sedlo Rožičke 1594 m na Dovje. — Odhod iz Ljubljane v soboto 22. tm. z večernim vlakom do Jesenj, odtod takoj na Planino Sv. Križ. Prenočišče »Restavracija Planina«.

Nedeljni zjutraj odhod ob 7 uri čez planino Petelin na Rožičke odtod navzdol na Hruševsko planino, kjer se snidemo z Dovškimi in mojštrankinimi smučarji. Nato sestop čez Visoko in Ravno na Dovje.

Sankaljšče na Bledu, bo v nedeljo t. l. 23. t. m. prirejeno in odprto.

Iz angleškega sportnega zibanja. Nedoljski mir izvajajo tu tako dosledno, da se nobena tekma ne vrši v nedeljo, ampak vse je v soboto popoldne. Pravila angleške sportne zveze propovedujejo razen nedelj igrati tudi na Veliki petek in na dan pred Božičem. — Footbalska sezona se pričinja v Angliji zadnjo soboto v avgustu in se konča prvo soboto v maju, do konca tega meseca se morejo igrati le dobrodelne tekme. Vzrok temu, da morejo igrati Angleži tudi pozimi, je Zalivski tok (Golfstrom), ki tako ogreje ozračje, da zadostuje napram dvem našim Angliji le ena sportna sezona.

Vsak večer od pol 9. naprej

DAMSKI KONCERT

Se uljudno priporoča

Stari trg „Kavarna Leon“ Stari trg

Brusače za kovinske predmete išče »BISTRA« kovinska industrija, Dom žale.

Ker imani na razpolago 10 rudosledstev, iščem kapitalista v svrhu njih izrabe. Dopise na Iv. Polak, Retje 122, p. Trbovlje.

Pozor! Pozor! Pozor!

V petek se zopet otvori znana najcenejša trgovina pri „Hribarju“ v Petelinovi vasi (hiša zadaj za Šontajzom) v Trbovljah.

Dobile se bodo zopet moške obleke po K 300, K 500 in K 700 kot zadnjič.

Obleke sem pripeljal sam iz Češkega, tu naj se jih vsakdo ogleda, dokler je zaloga.

Se priporočam

Albert Hribar, trgovec.